

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет ветеринарної медицини
Кафедра вірусології, патантомії та хвороб птиці ім.проф.Панікара І.І.

**Робоча програма (силабус) освітнього компонента
Хвороби диких та екзотичних тварин**

вибірковий

(обов'язковий / вибірковий)

Реалізується в межах освітньої програми

Ветеринарна медицина

(назва)

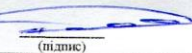
за спеціальністю 212 – Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза

(шифр, назва)

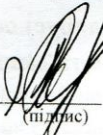
на другому (магістерському) рівні вищої освіти

Суми – 2021

Розробник: Івановська Л. Б., к.вет.н., доцент, доцент
(підпис)(прізвище, ініціали) (вчений ступінь та звання, посада)

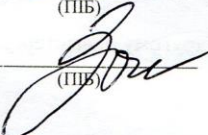
Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри вірусології, патантомії та хвороб птиці (назва кафедри)	протокол від 08.06.2021 р. № 12
	Завідувач кафедри <u></u> Петров Р. В. (підпис) (прізвище, ініціали)

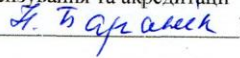
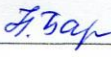
Погоджено:

Гарант освітньої програми Фотіна Т. І.
(підпис) (ПІБ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма Нечипоренко О. Л.
(підпис) (ПІБ)

Рецензія на робочу програму (додається) надана:
(ПІБ)

 Зон С. А.
(ПІБ)

Методист відділу якості освіти, ліцензування та акредитації
()
(підпис) (ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 30.08. 2021 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми
2021-2022				

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Методи наукових досліджень		
2.	Факультет/кафедра	Факультет ветеринарної медицини/кафедра вірусології, патанатомії та хвороб птиці		
3.	Статус ОК	Обов'язковий		
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)	ОП Ветеринарна медицина/212 – Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза		
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркового ОК)			
6.	Рівень НРК	7		
7.	Семестр та тривалість вивчення	8 семестр, 15 тижнів		
8.	Кількість кредитів ЄКТС	3		
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття)		Самостійна робота
		Лекційні 6	Практичні /семінарські -	Лабораторні 14
10.	Мова навчання	державна		
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Викладач: к.вет.н., доцент Івановська Л.Б.		
11.1	Контактна інформація	Факультет ветеринарної медицини каб. 15, 17, к.тел.0965384585, lusj0951@gmail.com поточні консультації: кожної п'ятниці з 14-15 до 15-30.		
12.	Загальний опис освітнього компонента	Хвороби і загибель диких теплокровних тварин – актуальна проблема. Заходи профілактики інфекційних хвороб диких тварин тільки розробляються. Безумовно вакцинопрофілактика хвороб диких тварин є мірою захисту і сільськогосподарських тварин від інфекційних хвороб. На сьогоднішній день все більш актуального значення набуває питання утримання та розведення екзотичних тварин у неволі. Створити оптимально наближене до екологічних умов існування середовище неможливо без розуміння анатомо-фізіологічних та етологічних особливостей тварин, яких утримують в штучно створених умовах. Перебування тварин за межами їх природного біогеоценозу, утримання в неналежних умовах може спричинити порушення гомеостазу та виникнення хвороб незаразної, інфекційної або інвазійної природи. Варто звернути увагу на те, що багато видів диких та екзотичних тварин є носіями мікроорганізмів, які потенційно небезпечні для людей. При вивченні дисципліни аналізуються причини виникнення, розповсюдження хвороб, приділяється увага їх профілактиці та ліквідації.		
13.	Мета освітнього компонента	Надання магістрантам знань стосовно епізоотологічних особливостей виникнення, прояву, розповсюдження основних інфекційних, інвазійних та незаразних хвороб диких, зоопаркових та екзотичних тварин, діагностики, засобах профілактики та боротьби з ними.		
14.	Передумови вивчення	Освітній компонент базується на знаннях отриманих при вивченні		

	ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	загальнобіологічних, клінічних дисциплін, інфекційної і паразитарної патології тварин.
15.	Політика академічної доброчесності	Відвідування занять є обов'язковими, неприпустимі запізнення, студенти повинні дотримуватись правил поведінки на заняттях; під час написання контрольних робіт, складання тестів та екзаменів не дозволяється списувати та користуватися мобільними телефонами. Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин. Реферати обов'язково повинні мати посилання на використану літературу.
16.	Посилання на курс у системі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/enrol/index.php?id=1929

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП) ¹							Як оцінюється РНД
	ПРН 1	ПРН 2	ПРН 5	ПРН 9	ПРН 11	ПРН 13	ПРН 18	
ДРН 1. <ul style="list-style-type: none"> провести клінічне обстеження різних видів екзотичних тварин; фіксувати тварин різних видів, в т.ч. птицю, для виконання спеціальних досліджень, відбору біологічного матеріалу тощо; застосовувати інструменти, діагностичне обладнання, враховуючи особливості будови органів і тіла тварин; 	x	x		x		x		опитування теоретичних питань, виконання завдань на ЛПЗ, тестування, виконання завдань самостійної роботи
ДРН 2. <ul style="list-style-type: none"> грамотно пояснити процеси, що відбуваються в організмі з погляду загально біологічної науки; володіти знаннями про механізм розвитку хвороби; застосовувати препарати для спеціальної та загальної профілактики хвороб різних видів екзотичних тварин⁴ відібрати патологічний матеріал для проведення спеціальних досліджень. 	x	x	x	x	x		x	опитування теоретичних питань, виконання завдань на ЛПЗ, тестування, виконання завдань самостійної роботи

¹ Має відповідати Матриці забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми, зазначається для обов'язкових освітніх компонентів ОП I та II рівня, для усіх (обов'язкових та вибіркових ОК) ОП III

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМОПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу				Рекомендована література ²
	Аудиторна робота			Самостійна робота	
	Лк	П.з / семін. з	Лаб. з.		
Тема 1. Дикі тварини України (ссавці, пернаті, плазуни). Ареал розповсюдження диких тварин: тварини зустрічаються в лісах Полісся, Західної України і Карпатах; дикі тварини, які живуть в степовій зоні нашої держави; тваринний світ лісостепу. Етологія диких тварин. Червона книга України.	1		1	2	3, 12
Тема 2. Екзотичні тварини України (ссавці, пернаті, плазуни). Тварини, що утримуються в зоопарках та у приватних власників. Умови утримання (вольєри, тераріуми). Етологія екзотичних тварин.	1		1	2	3, 11
Тема 3. Характер і значення зв'язків між дикими і домашніми тваринами. Природна вогнищевість хвороб. Синантропи. Прямі і посередні зв'язки, безпосередній контакт між дикими і домашніми тваринами. Зооантропонозні хвороби.			2	6	5
Тема 4. Епізоотична ситуація щодо заразних хвороб диких тварин. Класифікація хвороб диких тварин за даними Міжнародного епізоотичного бюро (МІЕБ). Ризики пов'язані з переміщенням (міграцією), перевезенням та торгівлею дикими тваринами.	2		2	4	7
Тема 5. Сучасні методи боротьби і профілактики із заразними хворобами диких тварин. Поширеність інфекційних та паразитарних хвороб серед дикої фауни. Програми вакцинації диких тварин. Охорона території України від занесення карантинних хвороб.	2		2	6	1, 7
Тема 6. Хвороби бактеріальної етіології: сибірка; меліюдоз (несправжній сап); сап; туберкульоз; бруцельоз; лептоспіроз; сальмонельоз; лістеріоз; пастерельоз; ешерихіоз; туляремія; ієрсиніоз; псевдотуберкульоз; ботулізм; хвороба Лайма.			2	10	1,2,4,6,10
Тема 7. Хвороби, які викликають				6	1,2,7

²Конкретне джерело із основної чи додатково рекомендованої літератури

рикетиї ті хламідії: ку-лихоманка; ендемічний висипний тиф; хламідіози.					
Тема 8. Хвороби, які викликають мікоплазми, патогенні гриби та їх токсини: респіраторний мікоплазмоз; кандидамікози; псевдомікози; дерматофітози - трихофітія, мікроспорія.				6	1,2,4
Тема 9. Хвороби вірусної етіології (вірози): сказ; КЧС; хвороба Ауескі; марбургська хвороба (хвороба зелених мавп); хвороба Аристронга (лімфоцитарний хориоменінгіт); арбовірози (вірусні енцефаліти); вірусний енцефаломієліт тундрових тварин; інфекційний гепатит псців та лисиць; чума верблюдов; та лисиць; чума верблюдов;		2		10	1,2,7,10
Тема 10. Хвороби викликані паразитами (паразитози). Гельмінтози: а) трематодози – спіроцеркоз, аляріоз, цилікоспіруроз, б) цестодози - альвеококоз, в) нематодози - гангілонемоз, аскаропсоз, гнатостомоз, оллуланоз, парабронемоз, фізоцефальоз, хіостронгільоз, томінксоз, філаріоз, діоктофімоз, діпеталонемоз, креносомоз, остертагіоз; ектопаразитози (акарози) - саркоптоїдоз, ногоедроз, демодекоз.				4	2, 4, 6,8
Тема 11. Хвороби викликані найпростішими: бабезіоз, саркоцистоз, цистоізоспороз, лейшманіоз, токсоплазмоз, криптоспоридіоз.		2		4	4,6,8
Тема 12. Хвороби незаразної етіології. Хвороби шлунково-кишкового тракту: поранення язика, сторонні тіла в порожнині рота та глотки; стоматит; зубний камінь; фарингіт; закупорка та запалення стравоходу; хвороби шлунка та кишечника запального і незапального характеру; хвороби печінки.				2	4, 9
Тема 13. Хвороби дихальної системи: носові кровотечі; риніт; запалення придаткових носових пазух; набряк і запалення гортані; хвороби трахеї бронхів; хвороби легень.				2	4, 9
Тема 14. Хвороби серцево-судинної системи: вади серця; перикардит; ендокардит; міокардит; хвороби судин (атеросклероз; флебіт, артеріт); тромбоз.				2	5, 9
Тема 15. Хвороби сечо-видільної і статеві систем: нефрози; нефрити; сечокам'яна хвороба; цистит;				2	4, 9

уретрит; парез та параліч сечового міхура; хвороби статеві системи самиць і самців запального і незапального характеру.					
Тема 16. Хвороби нервової системи: анемія і гідремія головного мозку; сонячний та тепловий удари; енцефаліти; менінгіт; струс головного мозку; неврози; епілепсія; еклампсія.				2	5, 9
Всього	6		14	70	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	Кількість годин
ДРН 1. • провести клінічне обстеження різних видів екзотичних тварин; • фіксувати тварин різних видів, в т.ч. птицю, для виконання спеціальних досліджень, відбору біологічного матеріалу тощо; • застосовувати інструменти, діагностичне обладнання, враховуючи особливості будови органів і тіла тварин;	Словесні: лекція, пояснення на ЛПЗ та консультаціях. Пояснювально-демонстративний метод: постійне пояснення та демонстрація тих чи інших лабораторних методик (ілюстрації, таблиці, слайд-шоу) за планом занять.		Частково-пошуковий метод – студент розробляє певну тему, використовуючи підручник, посібники, інтернет - ресурс тощо. Репродуктивний – використовується як шлях набуття практичних навичок з лабораторних досліджень на підставі засвоєння теоретичних основ попередньо вивчених дисциплін.	
ДРН 2. • грамотно пояснити процеси, що відбуваються в організмі з погляду загальнобіологічної науки; • володіти знаннями про механізм розвитку хвороби; • застосовувати препарати для спеціальної та загальної профілактики	Словесні: лекція, пояснення на ЛПЗ та консультаціях. Пояснювально-демонстративний метод: постійне пояснення та демонстрація тих чи інших лабораторних методик (ілюстрації, таблиці, слайд-шоу, навчальні фільми) за планом занять. Аналітичний – аналізу піддаються всі дані, що отримані при проведенні спеціальних лаборатор-		Частково-пошуковий метод – студент розробляє певну тему, використовуючи підручник, посібники, інтернет - ресурс тощо. Репродуктивний – використовується як шлях набуття практичних навичок досліджень на підставі засвоєння теоретичних основ попередньо вивчених дисциплін	

хвороб різних видів екзотичних тварин ⁴ • відібрати патологічний матеріал для проведення спеціальних досліджень.	них досліджень.			
--	-----------------	--	--	--

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Діагностичне оцінювання (зазначається за потреби)

5.2. Сумативне оцінювання

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Тематичне опитування; Виконання завдань на лабораторно-практичних заняттях; Комп'ютерне тестування (множинного вибору) в Moodle (ДРН 1)	35 / 35 %	Згідно розкладу
2.	Тематичне опитування; Виконання завдань на лабораторно-практичних заняттях; комп'ютерне тестування (множинного вибору) в Moodle (ДРН 2)	35 / 35 %	Згідно розкладу
3.	Самостійна робота (Доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни, комп'ютерне тестування в Moodle)	15/15%	Протягом семестру
4.	Атестація (тестування в Moodle)	15/15%	9 тиждень
5.	Сума	100/100%	

5.2.2. Критерії оцінювання

Компонент ³	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно ⁴
Тематичне опитування	8 семестр <20 балів	22-25 балів	25-30 балів	35 балів
	Студент може відтворити тільки окремі фрагменти з курсу.	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті, відсутній аналіз інших підходів до питання.	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість.
Виконання завдань на лабораторно-практичних заняттях	8 семестр <20 балів	22-25 балів	25-30 балів	35 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано.	Більшість вимог виконано, але окремі складові	Студент засвоїв основний матеріал, розуміє і	Студент реалізує теоретичний матеріал дисципліни при

³Зазначити компонент сумативного оцінювання

⁴Зазначити розподіл балів та критерії, що зумовлюють рівень оцінки

		відсутні або недостатньо розкриті.	виконує лабораторно-практичні завдання. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати завдання подібні тим, що розглядались з викладачем, але допускає незначні неточності.	виконанні лабораторно-практичних робіт, здатен аналізувати та співставляти отримані результати на основі набутих з даної дисципліни знань, умінь та практичних навичок
Тест множинного вибору	<i>≤ 5 балів</i>	<i>6–9 балів</i>	<i>10–13 балів</i>	<i>14–15 балів</i>
	Студент дає правильну відповідь на декілька питань (≤ 33% правильних відповідей).	Студент має певні знання, передбачені в програмі дисципліни, володіє основними положеннями, що вивчаються і дає правильну відповідь на декілька питань (34–59% правильних відповідей).	Студент в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, і дає правильну відповідь на декілька питань (60–89 % правильних відповідей).	Студент демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає програмі дисципліни, правильно дає відповідь на питання тесту (90–100 % правильних відповідей).
Оформлення та презентаційна доповідь самостійно опрацьованого матеріалу	<i>≤ 5 балів</i>	<i>6–9 балів</i>	<i>10–13 балів</i>	<i>14–15 балів</i>
	Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у студента відсутні. Студент не виконав самостійне опрацювання матеріалу.	Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни студент виконав, але окремі складові відсутні або недостатньо опрацьовані, студент працював пасивно.	Знає основні положення, що мають визначальне значення при виконанні самостійної роботи / індивідуальних завдань. Помилки у відповідях є не суттєвими.	Виконано усі вимоги, завдання, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми.

5.3. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Письмове опитування після вивчення тем 3, 4, 5, 6, 9	Протягом заняття згідно розкладу
2	Усний зворотний зв'язок під час роботи над практичними завданнями	Протягом семестру
3	Усний зворотний зв'язок від викладача після доповіді з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни	Протягом заняття

Самооцінювання може використовуватися як елемент сумативного оцінювання, так і формативного оцінювання.

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

1. Гельмутдинов Р.Я. Инфекционные болезни экзотических и диких животных / Р.Я. Гельмутдинов, А.В.Иванов, А.Н.Панин. – М.: Колос, 2010. - 666 с.
2. Горегляд Х.С. Болезни диких животных /Х.С.Горегляд. – Минск: Наука и техника, 1971. – 192 с.
3. Корж О.П. Етологія тварин: Навчальний посібник. – Суми: Університетська книга, 2011.- 236 с.
4. Коцюмбас Г.І. Хвороби рептилій та їх патоморфологічна діагностика: Навчальний посібник /[Г.І.Коцюмбас, Р.С.Данкович, Ю.С.Стронський та ін.]. – Львів: ВФ «Афіша». 2012. – 240 с.
5. Липницький С.С. Справочник по болезням домашних и экзотических животных /С.С.Липницький, В.В.Шимко, А.И.Гантимуров. – Ростов н/Д.: Феникс; Минск: Ураджай, 2002. – 447 с.
6. Литвинов В.Ф. Болезни диких животных: Учебное пособие /В.Ф.Литвинов, Н.Ф.Карасев. – Минск, 2002. – 306 с.
7. Недосеков В.В. Транскордонні хвороби тварин з основами стемпінг-ауту: Навчальний посібник /В.В. Недосеков, В.В.Мельник, В.В.Макаров. – Херсон: Грінь Д.С., 2015. – 335 с.
8. Хакин Г.В. Болезни и паразиты диких животных /Г.В.Хакин. – М., 1992. – 177 с.
Допоміжна
9. Величкин П.А. Незаразные болезни диких животных и их профилактика (в условиях природы) / П.А.Величкин, Г.К.Малышев, В.Ф.Голубков. – М., 1984. – 34 с.
10. Потоцький М.К. Інфекційні хвороби промислових диких тварин /М.К.Потоцький, А.І.Тютюн, О.В.Колганов //Ветеринарна медицина України. - 2014. - №6(220). – С.11-18.
11. Притворов А. Экзотические домашние животные /А.Притворов. – М.: Кристалл, 2006. – 176 с.
12. Сокур І.Т. Звірі нашої країни / І.Т. Сокур. – Київ: Радянська школа, 1971. – 128 с.